

OBSERVAT. SIDEREAE

reliqua Lunaris globi aspectui nostro exposita relin-
quatur, tunc luce non exigua hanc quoque Lunæ pla-
gam, licet Solari lumine destitutam splendere depræ-
hendet, idque potissimum, si iam nocturnus orror ob-
solis absentiam increuerit; in campo enim obscurio-
ri eadem lux clarior apparet. Compertum insuper est,
hanc secundam (vt ita dicam) Lunæ claritatem ma-
iorem esse quod ipsa minus à Sole distiterit; per elonga-
tionem enim ab eo remittitur magis, magisque, adeo
vt post primam quadraturam, & ante secundam, de-
bilis, & admodum incerta comperiat, licet in ob-
scuriori coelo spectetur; cum tamen in sextili, & mi-
nori elongatione, quamuis inter crepuscula mirum
immodum fulgeat: fulgeat inquam adeo, vt ope exa-
cti Perspicilli magnæ maculæ in ipsa distinguantur. Hic
mirabilis fulgor non modicam philosophantibus intu-
lit admirationem; pro cuius causa afferenda alij alia
in medium protulerunt. Quidam enim proprium esse,
ac naturalem ipsiusmet Lunæ splendorem dixerunt;
alij à Venere illi esse impertitum, alij à Stellis omni-
bus, alij à Sole, qui radijs suis profundam Lunæ soli-
ditatem permeet. Verum huiusmodi prolata exi-
guo labore coarguuntur, ac falsitatis euincuntur. Si
enim aut proprium esset, aut à Stellis collatum eius-
modi lumen, illud maximè in Eclipsibus retineret, o-
stenderetque, cum in obscurissimo coelo destituatur;
quod tamen aduersatur experientia: fulgor enim qui
in deliquijs apparet in Luna longè minor est, subru-
fus, ac quasi aeneus; hic verò clarior, & candidior; est
insuper ille mutabilis, ac loco mobilis; vagatur enim
per Lunæ faciem, adeo vt pars illa, quæ periphariæ
circuli umbræ terrestris propinquior est, clarior; re-
liqua verò obscurior semper spectetur; ex quo omni
proculdubio id accidere intelligimus, ex radiorum So-
larium

RECENS HABITAE.

15

larium vicinitate tangentium crassiorē quandam regio-
nem, quæ Lunam orbiculariter ambit, ex quo cōtactu Au-
rora quædam in uicinas Lunæ plagas effunditur, nō secus
ac in terris tum mane, tum vesperi crepusculinum spargi-
tur lumen; qua de re fusius in libro de Sistēmate mundi
pertractabimus. Afferere autem à Venere impertitam eius-
modi lucem puerile adeo est, vt responsione sit indignum;
quis enim adeo inscius erit, vt non intelligat, circa coniun-
ctionem, & intra sextilem aspectū, partem Lunæ, Soli auer-
sam vt à Venere spectetur omnino esse impossibile? Esse au-
tem ex Sole, qui suo lumine profundam Lunæ soliditatem
penetret, atque perfundat, pariter est inopinabile; nunquā
enim imminueretur, cum semper emisphærium Lunæ à So-
le sit illustratum, tempore Lunarium Eclipsium excepto:
diminuitur tamen dum Luna ad quadraturam properat, &
omnino ēt hebetatur, dum quadratum superauerit. Cum
itaque eiusmodi secundarius fulgor, nec Lunæ sit congeni-
tus, atque proprius, nec à Stellis vilis, nec à Sole mutuatus,
cumq; iam in Mundi vastitate corpus aliud supersit nullū,
nisi sola Tellus; quid quæso opinandum? quid proferen-
dum? nunquid à Terra ipsum Lunare corpus, aut quidpiā
aliud opacum, atque tenebrosū lumine perfundi? quid
mirum? maximè: æqua grataque permutatione rependit
Tellus parem illuminationem ipsi Lunæ, qualem & ipsa à
Luna in profundioribus noctis tenebris toto ferè tempo-
re recipit. Rem clarius aperiāmus. Luna in coniunctio-
nibus, cum medium inter Solem & Terram obtinet locū,
Solaribus radijs in superiori suo emisphærio Terræ auerso
perfunditur; emisphærium verò inferius, quo Terram
aspicit tenebris est obductum; nullatenus igitur terrestre
superficiem illustrat. Luna paulatim à Sole digressa iam
iam aliqua ex parte in emisphærio inferiori ad nos ver-
gente illuminatur, albicantia cornua, subtilia tamen ad
nos conuertit; & leuiter Terram illustrat: crescit in Luna

D 3 iam